

Shoqata e kontabilistëve të çertifikuar dhe auditorëve të
Kosovës

Society of Certified Accountants and Auditors of Kosovo

**Auditim
(zgjidhjet)**

P6

Data 19/06/2022

Detyra 1

Ju punoni në firmën e auditimit UniAuditim si seniorauditimi. UniAuditim ofron shërbime auditimi dhe jo auditimi për një sërë organizatash vendore dhe ndërkombëtare . Ju raportoni te partneri i auditimit, Ganiu, i cili ka qenë me firmën për më shumë se 30 vjet.

Aktualisht po planifikoni një numër auditimesh për një sërë fundesh të vitit financiar. Ganiu ju ka thirrur në zyrën e tij për të diskutuar një sërë shqetësimesh që ai do të donte që ju t'i adresoni.

Së pari, drejtorët e një prej klientëve të firmës, Kajsia Shpk, do të donin disa sugjerime se si të përmirësonin qeverisjen e korporatës në organizatën e tyre . “Është e rëndësishme të theksohet, Kajsia nuk është një klient auditimi i firmës, kështu që nuk ka nevojë të shqetësoheni për çështjet etike”, shtoi Ganiu. “Unë do t'ju dërgoj disa detaje të mëtejshme në lidhje me kompaninë, kjo mund t'ju ndihmojë me punën tuaj. (Shih **Shtojcën I**)”

Së dyti, Ganiu dëshiron që ju të përshkruani implikimet për Raportin e Auditimit për një nga klientët e tij, Karriga ShPK. Ai shpjegon se ekipi i auditimit nuk ishte në gjendje të përfizonte siguri mbi klasën e transaksioneve të të hyrave për vitin.

Ju gjithashtu e informoni Ganiu për një takim të fundit me mikun dhe ish-kolegun tuaj, i cili ishte gjithashtu një partner auditimi në UniAuditim, por që u largua dy vjet e gjysmë më parë. Detajet e plota të informimit tuaj janë përfshirë në **Shtojcën II** .

Shtojca I:

Përshëndetje,

Po, faleminderit shumë - gjithçka funksionon pa probleme këtu. Ka qenë një vit i ngarkuar në industrinë e shitjes me shumicë. Ju përmendët se mund të ketë disa çështje të qeverisjes së korporatës në kompani? Kjo vjen si një befasi për mua. Edhe pse, nuk kam asnjë trajnim apo kualifikim, kështu që ndoshta nuk jam gjyqtari më i mirë. Disa nga detajet rreth bordit janë si më poshtë:

Kryetari ynë i pavarur jo-ekzekutiv është Dani, i cili tani ka 4% të kapitalit që nga viti i kaluar. Dani është një kryetar 'profesionist' që ka një përfshirje në rreth dhjetë kompani të tjera, megjithatë asnjë prej tyre në fushën tonë. Shaniu është një avokat dhe Orlando është një inxhinier. Ata na janë "rekomanduar" nga vëllai im Pjetri, i cili gjithashtu është anëtar i bordit. Ai është piktor me profesion dhe nuk ka njohuri reale për industrinë, ndaj bën pak a shumë atë që them unë. Është një marrëveshje e dobishme. Të katër ata përbëjnë komitetet e Auditimit, Kompenzimit dhe Emërimit (nominimiti), kështu që unë duhet t'i mbaj të kënaqur ndërsa ata përcaktojnë 'paketën' tonë të përgjithshme të kompenzimit. Nuk jam i sigurt pse do të kishit ndonjë shqetësim, ne nuk takohemi aq shpesh, zakonisht vetëm pasi të publikohen rezultatet tona dhe zakonisht nuk ka mosmarrëveshje.

Faleminderit,

Pal Marku
Drejtore Menaxhues
Kajsia Shpk

Shtojca II:

“Së fundmi u takova me mikun tim. Ai po më thoshte se i ishte bashkuar Bordit të Makinaria Shpk që prodhon makineri kafeje, e njëjta kompani që ekipi ynë i financave të korporatës ndihmoi me një angazhim që kishte përfunduar vitin e kaluar, duke i ndihmuar ata me shitjen e një prej filialeve të tyre. Ajo më tha se ishin të kënaqur me punën e ekipit tonë dhe se ishin më se të lumtur të paguanin tarifën tonë kontingjente kur të përfundonte shitja”.

“Makinaria Shpk dëshiron të vazhdojë marrëdhënien e punës me firmën tonë dhe ai më ka pyetur nëse do ta pranoni angazhimin për të kryer auditimin e pasqyrave të tyre financiare vjetore. Ajo gjithashtu përmendi se firma ishte vërtet e impresionuar me bazën e tarifës kontingjente që ishte rënë dakord më parë, dhe janë të prirur të vazhdojnë me këtë marrëveshje”.

"Kjo është e mrekullueshme," u përgjigj Ganiu, "Jam i kënaqur që ai po kalon aq mirë, është fantastike që ne mund të kemi një mundësi të re auditimi. Të gjithë e dimë se sa sfidues ishte viti i kaluar, megjithëse jam disi i shqetësuar për sasinë e angazhimeve që po marrim. Siç e dini, ne patëm një numër të personelit që u larguan këtë vit dhe që nuk janë zëvendësuar ende."

Kërkohet:

- a) Vlerësoni tre çështje lidhur me strukturën e qeverisjes së korporatës në Kajsia Shpk dhe sugjeroni përmirësimet që duhet të zbatohen si dhe përfitimet e mundshme nga këto përmirësime. **(12 pikë)**
- b) Nëse është e pamundur të përftohet dëshmi e majftueshme dhe e përshtatshme e auditimit mbi klasën e transaksioneve të të hyrave për Karriga Shpk, përshkruani ndikimin në raportin e auditimit. **(4 pikë)**
- c) Vlerësoni kërcënimet kryesore etike në lidhje me Makinaria Shpk dhe sugjeroni masat mbrojtëse të mundshme që mund të vendosen. **(8 pikë)**
- d) Diskutoni termin 'Skepticizëm Profesional' në lidhje me auditimin dhe diskutoni rëndësinë e të qenit skeptik profesionalisht kur ndërmerrni një angazhim auditimi. **(6 pikë)**

(Gjithsej: 30 pikë)

Zgjidhja

(a)

Çështjet në lidhje me efektivitetin e bordit

Çështja: Një nga parimet e Kodit të Qeverisjes së korporatave është Efektiviteti i bordit në lidhje me përbërjen, emërimet dhe efikasitetin e përgjithshëm në qeverisje. Bordi takohet vetëm pasi të publikohen rezultatet dhe sipas Palit, 'jo shpesh'.

Rekomandim: Mbani mbledhjet formale të bordit rregullisht gjatë gjithë vitit, të paktën një herë në tremujor dhe duhet të mbahet një mbledhje para publikimit të rezultateve.

Përfitimi i këtij veprimi: Lejon që bordi të vlerësojë biznesin në mënyrë të vazhdueshme. Nëpërmjet mbledhjeve të rregullta të bordit, efektiviteti i bordit në përgjithësi duhet të përmirësohet. Ai do të lejojë që çdo drejtor të shqyrtojë siç duhet veprimet e menaxhmentit përpara se të publikohen rezultatet. Kjo do të lejojë që bordi të japë mendimin e tij se rezultatet vjetore janë të drejta, të balancuara dhe ofrojnë informacionin e kërkuar të nevojshëm për aksionerët.

Çështjet në lidhje me përbërjen e bordit

Çështja: Një nga parimet e Kodit të Qeverisjes së korporatave është Udhëheqja e bordit dhe rrjedhimisht e vetë kompanisë. Ka anëtarë në bord që janë të pakualifikuar dhe nuk kanë përvojën përkatëse. Vëllai i Palit, një piktor me profesion që ndjek udhëzimet e Palit është thellësisht shqetësues.

Anëtarët e bordit duhet të jenë të pavarur dhe të mos ndjekin urdhrat e drejtorëve menaxhues. Për më tepër, dy drejtorët e tjerë, Shaniu dhe Orlando janë emëruar me rekomandim nga Dani, i cili ai vetë nuk ka përvojë përkatëse në lidhje me kompaninë.

Rekomandim: Një riorganizim i bordit, duke hequr potencialisht Pjetrin dhe Orlandon nga bordi. Emërimi i drejtorëve joekzekutivë të pavarur është thelbësor. Shaniu është një avokat profesionist dhe për këtë arsye duhet të jetë i vetëdijshëm për detyrimet etike dhe ligjore që ai ka duke u ulur në bord.

Përfitimi i këtij veprimi: Bordi më efektiv dhe i pavarur i përbërë nga shumica e drejtorëve joekzekutivë. Për më tepër, duke zgjedhur drejtorët në bazë të meritave, përvojës dhe aftësive, bordi do të jetë më efikas.

Çështjet në lidhje me komitetin e auditimit, kompensimit dhe emërimit

Çështja: Ka një varësi nga katër anëtarë të bordit në lidhje me të tre komitetet. Dy nga anëtarët e bordit që mbikëqyrin këto komitete nuk janë të kualifikuar, dhe ndoshta të katër. Për sa i përket komitetit të auditimit, ata duhet të marrin në konsideratë çdo çështje në lidhje me pasqyrat financiare, të shpjegojnë se si ruhet objektiviteti dhe pavarësia dhe të vlerësojnë efektivitetin e auditimit të jashtëm. Anëtarët aktualë nuk janë në gjendje të përmbushin këto detyrime, pasi kryetari i bordit është i përfshirë në mbi dhjetë kompani të tjera dhe ndoshta nuk ka kohë për të mbikëqyrur këtë proces.

Rekomandim: Ndarja e përgjegjësive të komiteteve në mënyrë që të mos ketë mbivendosje në përgjegjësi. Kjo mund të arrihet përmes emërimit të drejtorëve shtesë joekzekutivë në krye të këtyre komiteteve. Kjo është bërë në mënyrë që katër anëtarët aktualë të bordit të mos mund të ndikojnë në formimin e secilit prej komiteteve individuale. Për më tepër, kjo do të heqë ndikimin e drejtorëve menaxhues në komitetin e shpërblimeve.

Përfitimi i këtij veprimi: Kjo do të përmirësojë llogaridhënien dhe do të lejojë bordin të shqyrtojë veprimet e menaxhmentit nëpërmjet këtyre komiteteve. Nëpërmjet heqjes së ndikimit të drejtorit menaxhues në komitetin e shpërblimeve, bordi do të jetë në gjendje të përafrojë saktë vlerën e aksionarëve me kompensimin e ekzekutivit.

(c) Niveli i materialitetit do të përcaktojë çështje e rezervimit/kualifikimit të opinionit si rezultat i kufizimit të fushëveprimit

- Nëse është materiale, por jo e përhapur, në mënyrë që materialiteti i klasës të mos kërkojë që auditori të mohojë/refuzojë një opinion për të gjithë pasqyrat financiare, auditori do të jep një opinion të modifikuar/kualifikuar.
- Nëse është materiale dhe e përhapur, që klasa është e një materialiteti të tillë që ndikon në të gjitha pasqyrat financiare të tërësi, në mënyrë që ato të mos japin një pamje të vërtetë dhe të drejtë, auditori do të jep një opinion të modifikuar/mohim.

Meqenëse klasa e transaksioneve për të hyrat me siguri do të ishte e një rëndësie materiale dhe e përhapur, ka shumë gjasa që për shkak të kufizimit të fushëveprimit të vendosur ndaj auditorit, që auditori të lëshojë një opinion të modifikuar në formën e një mohimi të opinionit. Nuk janë në gjendje të përftojnë evidencën e përshtatshme dhe të mjaftueshme të auditimit që pasqyrat financiare të tërësi janë pa anomali materiale.

(c) Ka një sërë çështjesh etike për t'u marrë parasysh:

Bordi i Drejtorëve

– Kryetar i Pavarur Jo Ekzekutiv: është aktualisht Kryetar i Pavarur Jo Ekzekutiv, por nuk është i pavarur për shkak se tani ka 4% të kapitalit në kompani.

Masa mbrojtëse: Vendosni Kryetar të ri të Pavarur Jo Ekzekutiv dhe siguroni pavarësinë absolute.

– Përvoja dhe kualifikimet përkatëse të drejtorëve: Aktualisht shumica e drejtorëve nuk kanë përvojën ose kualifikimet përkatëse për pozicionet e tyre në bord, gjë që është joetike dhe nuk vendos interesat e aksionerëve si prioritet.

Masa mbrojtëse: Riorganizoni bordin e drejtorëve për të përfshirë një përzierje të drejtorëve të pavarur ekzekutivë dhe joekzekutivë së bashku me drejtorët ekzekutivë dhe duke u siguruar që ata të kenë ekspertizën dhe përvojën e duhur.

Makineria Shpk

– Tarifa kontingjente: Sipas Kodit të Etikës së IESBA, një auditim nuk mund të ndërmerret mbi bazën e tarifës kontingjente.

Masa mbrojtëse: Mos ndërmerrni një auditim mbi bazën e tarifës kontingjente.

– Marrëveshja për tarifën: Sipas Kodit të Etikës së IESBA, shumica aktuale dhe mënyra e pagesës për tarifën e mëparshme të auditimit duhet të bien dakord përpara se të pranohet zyrtarisht angazhimi.

Masa mbrojtëse: Tarifën duhet të bien dakord dhe parapakisht kërkohet ndarja e planit të punës dhe auditimit.

– Shërbimet jo-audituese: Sipas Kodit të Etikës së IESBA, ne duhet të sigurohemi që nuk jemi duke audituar punën që kemi përfunduar (kërcënim i vetërishikimi). Ekipi i financave të korporatave ndihmoi me një detyrë dikur dhe tani të përfunduar vitin e kaluar dhe neve na kërkohet të auditojmë të njëjtat pasqyra financiare.

Masa mbrojtëse: Siguroni ndarje të plotë të ekipeve të financave të korporatës dhe ekipit të auditimit nëse ky klient pranohet si klient auditimi në të ardhmen. Nevoja për tu siguruar që masat mbrojtëse janë vendosur dhe funksionojnë.

– Zëvendësimi i stafit: Çështjet e mundshme etike në atë staf janë duke u mbingarkuar pasi ka pasur “një numër të larguarish këtë vit që nuk janë zëvendësuar”. Mundësia për të marrë klientë shtesë dhe për të performuar në nivelin e kërkuar mund të mos jetë e mundur.

Masa mbrojtëse: Punësoni staf shtesë ose sigurohuni që të mos pranohen klientë shtesë pa inkorporuar burimet e duhura.

(d) Skepticizmi profesional është një qëndrim që përfshin një mendje pyetëse, të qenit vigjilent ndaj kushteve që mund të tregojnë anomali të mundshme për shkak të gabimit ose mashtrimit, dhe një vlerësim kritik të evidencës së auditimit.

SNA 200, Objektivat e Përgjithshme të Auditorit të Pavarur dhe Kryerja e një Auditimi në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit, kërkon përdorimin e skepticizmit profesional si një mjet për të rritur aftësinë e auditorit për të identifikuar rreziqet e anomalive materiale dhe për t'iu përgjigjur rreziqeve të identifikuara. Skepticizmi profesional është i lidhur ngushtë me konsideratat themelore etike të objektivitetit dhe pavarësisë së auditorit.

Ky koncept është shumë i rëndësishëm nga një këndvështrim auditimi dhe duke aplikuar skepticizëm profesional, kjo duhet të zvogëlojë rrezikun e moszbulimit sepse rrit efektivitetin e procedurave të auditimit të aplikuara dhe zvogëlon mundësinë që auditori të arrijë në një përfundim të papërshtatshëm gjatë vlerësimit të rezultateve të procedurave të auditimit.

Detyra 2

ABBA Shpk është një kompani prodhuese e cila prodhon produkte elektrike për flokët dhe bukurinë, si tharëse dhe drejtuese flokës, të cilat më pas ia shet një shitësi me pakicë. Në të kaluarën ajo ka operuar nga një objekt prodhimi dhe një depo, por kohët e fundit ka pasur rritje të konsiderueshme në operimet e saj dhe Bordi vendosi të blejë një objekt të dytë prodhimi. ABBA ka një fundvit më 30 qershor 2021.

Objekti i ri i prodhimit u ble më 1 janar 2021. Objekti i ri dhe rritja e ndjeshme e ABBA gjatë vitit ka kërkuar që ajo të punësojë një numër të stafit shtesë, veçanërisht në objektin e dytë të prodhimit, por ka pasur edhe dy emëtime në ekipin e në zyrës qendrore. Bordi mendoi se kjo ishte një kohë ideale për të racionalizuar sistemet e tyre të kontrollit të brendshëm dhe më pas prezantoi një sistem të ri të kompjuterizuar pagash për ta ndihmuar atë në përputhje me kërkesat e fundit të autoriteteve tatimore për llogaritjen dhe raportimin e pagave.

Ju jeni senior i auditimit në auditimin e ABBA dhe pas një vizite pasi sistemi i ri u implementua, keni dokumentuar sistemin që funksionon si më poshtë:

Stafi i zyrës qendrore (duke përfshirë menaxhmentin dhe drejtorët) paguhet me një pagë mujore e cila nuk ndryshon nga një muaj në tjetrin. Disa anëtarë të ekipit të menaxhmentit duhete të përmbushin targete vjetore të shitjeve për të cilat pastaj paguhet një bonus në fund të vitit nëse këto objektiva të shitjeve arrihen.

Punonjësit që punojnë në fabrikën e prodhimit paguhen në baza javore (40 orë në javë). Ata paguhen me një nga dy tarifatat për orë në varësi të gradës së stafit të tyre. Kur është e nevojshme, punohet jashtë orarit dhe kjo paguhet 1.5 herë më shumë se tarifa për orë. E gjithë puna jashtë orarit autorizohet dhe nënshkruhet përpara se të kryhet, me plotësimin e një liste për punën jashtë orarit nga menaxheri i fabrikës. Personeli i prodhimit është i detyruar të regjistrojë hyrjen dhe daljen në fillim dhe në fund të çdo ndërrimi. Orët e regjistruara si të punuara i përcillen automatikisht departamentit të pagave në fund të çdo jave.

Siç u përmend më lart, gjatë vitit janë rekrutuar disa punonjës të rinj. Pasi punësohen, burimet njerëzore i caktojnë punonjësit një numër unik dhe dërgojnë një 'formë raporti për pesonelin e ri të punësuar' në departamentin e pagave, i cili përmban numrin unik të punonjësit, pagën dhe detajet bankare.

Të gjithë punonjësit paguhen drejtpërdrejt në llogarinë e tyre bankare me transfertë elektronike.

Kërkohet:

a) Rekomandoni PESË teste kontrolli që duhet të kryhen në sistemin e pagave të ABBA dhe shpjegoni objektivin e secilit test. **(10 pikë)**

b) Gjatë auditimit përfundimtar ju synoni të kryeni procedura thelbësore për listën e pagave. Përshkruani PESË procedura thelbësore që duhet të kryeni gjatë auditimit përfundimtar për të konfirmuar shpenzimet e pagave të ABBA. **(10 pikë)**

c) Përcaktoni rrethanat kur procedurat analitike, si një formë e dëshmisë së auditimit, ofrojnë dëshmi të besueshme thelbësore të auditimit dhe rrethanat kur kjo formë e dëshmisë nuk është e përshtatshme.

(5 pikë)

(Gjithsej: 25 pikë)

Zgjidhja

Testi i kontrollit	Qëllimi i testit
Rillogarit një mostër të pagesave të bonuseve ndaj menaxhmentit duke krahasuar me kriteret e bonusit	Për të siguruar se janë paguar vetëm bonuset e vlefshme dhe se janë paguar sipas normave të sakta
Për secilën gradë të stafit, rishikoni një mostër të orëve të punuara nga regjistrat e orëve të shënuara (hyrje/daljet) dhe krahasoni me listën e pagave	Për të verifikuar se vetëm orët e punuara janë paguar dhe janë paguar me normën e saktë.
Për një mostër të pagesave të punës jashtë orarit ndjekni emrin dhe numrin e personelit deri te lista e punës jashtë orarit. Verifikoni se lista është autorizuar dhe rillogaritni normën sipas së cilës është paguar puna jashtë orarit.	Për tu siguruar se puna jashtë orarit është paguar vetëm nëse është valide dhe sipas normës së saktë.
Vëzhgoni punonjësit duke regjistruar hyrje/daljet për tu siguruar se janë duke u regjistruar për vete dhe jo për ndonjë punonjës tjetër	Për tu siguruar se puna e regjistruar është punuar
Për një mostër të punësimeve të reja të paguara gjatë vitit, verifikoni numrin e punonjësit, detajet e pagës dhe të bankës me formën zyrtare	Për tu sigurua se të punësuarit e rinj jquë janë shtuar në listën e pagave janë punonjës që ekzistojnë.

b)

- Kryeni një vërtetim në totalin e pagave dhe mëditjeve, duke përfshirë të punësuarit e rinj dhe të larguarit gjatë vitit dhe çdo rritje të pagës vjetore. Krahasoni këtë me shpenzimet aktuale të pagave dhe mëditjeve në pasqyrën e të ardhurave dhe hetoni ndonjë diferencë të rëndësishme.
- Merrni një listë të tarifave mujore të listës së pagave për personelin e zyrës qendrore dhe stafin e prodhimit dhe krahasoni këtë me shpenzimet e vitit të kaluar dhe/ose koston e buxhetuar të vitit aktual. Diskutoni çdo dallim të rëndësishëm me menaxhmentin.
- Krahasoni shpenzimet totale të listës së pagave me vitin e kaluar dhe hetoni ndonjë diferencë të rëndësishme.
- Zgjidhni një mostër të të punësuarve të rinj dhe të larguarit gjatë vitit, rakordoni me datën e fillimit/largimit të kontratës së tyre të burimeve njerëzore dhe raportit të të punësuarve të rinj, rillogaritni se paketa e tyre e parë/fundit e pagesës ishte llogaritur dhe regjistruar me saktësi.
- Zgjidhni një mostër të listës javore të punës jashtë orarit dhe gjurmoni deri në pagesën jashtë orarit në të dhënat e listës së pagave për të konfirmuar plotësinë e listës së paguar jashtë orarit.
- Dakordoni pagesën totale neto nga lista e pagave me transfertat bankare dhe në librin e arkës.
- Për një mostër punonjësish, dakordoni pagat dhe mëditjet individuale nga lista e pagave me detajet e pagave të tyre sipas të dhënave nga burimet njerëzore.
- Për një mostër punonjësish, rillogaritni pagën bruto dhe neto dhe dakordoni me të dhënat e listës së pagave për të konfirmuar saktësinë.
- Ripërlllogaritni ndaljet ligjore (tatimin dhe pensionin) për të vërtetuar nëse janë bërë zbritje të sakta për këtë vit në listën e pagave.
- Mblidhni një mostër të të dhënave të listës së pagave për të konfirmuar plotësinë dhe saktësinë e shpenzimeve të listës së pagave.

– Përputhni shpenzimet totale të pagave dhe mëditjeve për sistemin e listës së pagave me bilanci vërtetues, hetoni çdo ndryshim.

c)

Dëshmi të besueshme thelbësore të auditimit duke përdorur procedura analitike.

Testimi thelbësor duke përdorur procedura analitike:

- SNA 520, Procedurat Analitike, është standardi autoritar.
- Procedurat analitike ofrojnë dëshmi të besueshme auditimi mbi saldot që janë të parashikueshme
- Ato priren të jenë më efektive për vëllime të mëdha transaksionesh
- Ato ofrojnë dëshmi bindëse auditimi, jo përfundimtare, dhe për këtë arsye janë më të përshtatshme për klientët që zotërojnë një mjedis të fortë kontrolli
- Prandaj, ato zakonisht nuk janë të përshtatshme për saldot që janë të paparashikueshme
- Përdorimi i testeve të detajeve mund të jetë më efektiv dhe më efikas për saldot me më pak transaksione

Detyra 3

Ju jeni senior i auditimit në firmën e auditimit Pema Audit dhe jeni caktuar në auditimin e Qershiza ShPK, një prodhues i lëngjeve, kompani që shet me shumicë. Aktualisht jeni duke planifikuar auditimin për vitin që përfundon me 31 gusht 2021. Sot është data 1 korrik 2021. Materialiteti i llogaritur është 153,000 Euro që përfaqëson 5% të fitimit para tatimit.

Shënimet nga takimi i planifikimit

Në mars të vitit 2021 ka filluar zbatimi i sistemit të ri të kontabilitetit. Ky sistem ishte testuar me sukses para se të imlementohej dhe menaxhmenti kishte besim të madh në sistemin e ri sa që nuk konsideroj të testonte atë pas implementimit.

Qershiza është duke zhvilluar një proces të ri të prodhimit i cili do të ndihmojë të zvogëojë sheqerin në pije me 50%. Zhvillimi ka filluar me 1 nëntor 2020 dhe shuma totale e kapitalizuar është 0.8 milion Euro. Me 1 maj 2021, autoriteti rregullativ i ushqimit kishte aprovuar procesin e prodhimit dhe kështu kishte filluar prodhimi i pijeve me sheqer të reduktuar.

Qershiza ka stoqe të pijeve me sheqer normal në vlerë prej 227,000 Euro të cilat nuk mund t'i shes në tregun vendor për shkak të zvogëlimit të kërkesës për ato pije. Drejtorët e kompanisë besojnë se mund të shesin këto pije në treg ndërkombëtar me një çmim që tejkalon koston por Qershiza është përgjegjëse për mbulimin e koston së shpërndarjes dhe dërgimit të tyre.

Qershiza kishte zëvendësuar dy makineri në vijën e prodhimit për të akomoduar ndryshimin e shisheve të reja për paketim. Kompania shpenzoi një kosto domethënëse në përgatitjen e hapësirës për këto makineri si dhe në testimin e tyre nëse funksionojnë si duhet. Këto kosto ishin përfshirë si shpenzime të pagave për periudhën. Edhe pse makineria e vjetër u shit me një humbje të madhe, gjatë vitit, drejtorët kishin vendosur të vazhdonin jetën e tyre të përdorimit edhe për pesë vite.

Kompania kishte larguar nga puna njërin nga personelin e financave pasi që kishin zbuluar se në mënyrë mashtruese kishte blerë pasuri joqarkulluese për përdorim personal. Kompania kishte filluar të hetonte mashtrimin në fillim të qershorit 2021 duke rakorduar të gjitha pasuritë joqarkulluese fizike me regjistrin e pasurive por nuk e kishin përfunduar ende deri në fund të vitit financiar.

Qershiza kishte hyrë në një marrëdhëni kontraktuale me 1 maj 2021 me një prodhues të shisheve. Sipas kësaj kontrate, Qershiza zotohej të porosis një sasi minimale prej 150,000 shishe në muaj për një periudhë prej 12 muajsh duke filluar nga 1 maj 2021. Nuk ka pasur ndonjë kosto të kontabilizuar deri me sot pasi që nuk ka ndonjë të pagueshme për gjashtëmuajorin e parë. Tre këste të barabarta janë të pagueshme më vonë për pjesën e mbetur të kontratës. Furnitori i mëparshëm i shisheve ka inicuar një padi kundër Qershizës për shkelje të kontratës, duke deklaruar se Qershiza nuk kishte të drejtë të ndërpriste kontratën më herët. Avokatët e Qershizës kanë treguar se ka gjasë që kjo çështje të humbet në gjyq dhe kanë vlerësuar se duhet të paguajnë një dëm rreth 0.3 milion Euro.

Në mënyrë që të financohet zhvillimi i procesit të ri të prodhimit dhe për blerjen e makinerisë, Qershiza kishte marr një kredi nga banka në vlerë prej 1.2 milion Euro me 1 mars 2021 e cila ishte e pagueshme për tre vitet e ardhshme. Për të siguruar këtë kredi, Qershiza ishte pajtuar me bankën që të mbante një marzhë të caktuar minimale të fitimit neto dhe të përmbushte një vlerë specifike të shitjeve përgjatë kësaj kontrate të kredisë.

Kërkohet:

- a) Përshkruani TETË rreziqe të auditimit dhe shpjegoni përgjigjet e auditorit për secalin rrezik të identifikuar në fazën e planifikimit të auditimit. Paraqitni përgjigjen tuaj në formë tabelare si më poshtë. **(16 pikë)**

Rreziku i auditimit	Përgjigja e auditorit
.....	.....

- b) Përshkruani përgjegjësitë e firmës së auditimit lidhur me parandalimin dhe zbulimin e mashtrimeve dhe gabimeve. **(4 pikë)**
- c) Përshkruani procedurat e pavarura (thelbësore) që duhet të kryhen nga auditori për të përftuar dëshmi të mjaftueshme dhe të përshtatshme të auditimit lidhur me shpenzimet e zhvillimit të kompanisë Qershiza. **(5 pikë)**

(Gjithsej: 25 pikë)**Zgjidhja**

a)

Rreziku i auditimit	Përgjigja e auditorit
Një sistem i ri kontabiliteti u prezantua në mars 2021 dhe testimi pas zbatimit nuk është kryer	Ekipi i auditimit duhet të kryejë teste të detajuara për të konfirmuar që të gjitha bilanciçet janë transferuar plotësisht dhe saktë në sistemin e ri të kontabilitetit.
Ekziston rreziku i anomalive në saldot fillestare në sistemin e ri dhe humbjes së të dhënave të vazhdueshme nëse ato nuk janë transferuar saktë nga sistemi i vjetër. Nëse sistemi i ri nuk funksionon në mënyrë efektive, ekziston rreziku i keqdeklarimit të të dhënave kontabël.	Ata duhet të kryejnë teste hap-pas-hapi për të dokumentuar sistemin e ri dhe për të testuar kontrollet e vendosura. Ata duhet të diskutojnë me menaxhmentin çdo çështje që ka ndodhur që nga zbatimi i sistemit të ri.
Qershiza ka zhvilluar një proces të ri prodhimi dhe 0.8 milion Euro u kapitalizuan në vit si shpenzime zhvillimi. SNK 38 Pasuritë e patrupëzuara kërkon që shpenzimet e hulumtimit të njihen si shpenzim kur ndodhin dhe shpenzimet e zhvillimit të kapitalizohen vetëm nëse plotësohen kriteret strikte. Ekziston rreziku që shpenzimet e hulumtimit të jenë klasifikuar gabimisht si shpenzime zhvillimi, duke rezultuar në pasuri të patrupëzuara të mbivlerësuara dhe shpenzime të nënvlerësuara të hulumtimit. Shpenzimet e kapitalizuara duhet të amortizohen gjatë jetës së procesit, duke filluar nga momenti kur procesi i ri vihet për herë të parë në përdorim në maj 2021. Ekziston rreziku që amortizimi të mos jetë llogaritur saktë për periudhën që rezulton në amortizimin e gabuar .	Ekipi i auditimit duhet të diskutojë me menaxhmentin politikën kontabël të zbatuar, veçanërisht në lidhje me identifikimin e fazave të hulumtimit dhe zhvillimit. Duhet të bëhet një rishikim i detajuar i kostove të kapitalizuara dhe dokumentacionit mbështetës për të përcaktuar natyrën e shpenzimit. Çdo shpenzim zhvillimi duhet të miratohet më pas duke përmbushur kriteret përkatëse për kapitalizimin, siç përcaktohet në SNK 38. Auditori duhet të diskutojë vlerësimin e jetës së dobishme të produktit me menaxhmentin dhe të vlerësojë arsyeshmërinë e tij. Ata gjithashtu duhet të rikryejnë llogaritjet e amortizimit për të konfirmuar se shumatat janë të sakta.
Qershiza mban stoqe prej 227,000 Euro që nuk mund ta shesë më në tregun e saj vendor. Ata	Ekipi i auditimit duhet të diskutojë me drejtorët besimin e tyre se stoqet mund të shiten dhe

<p>besojnë se mund t'i shitet një klienti ndërkombëtar, por ka kosto të konsiderueshme shtesë që Qershiza do të ketë. Ekziston rreziku që vlera neto e realizueshme (VNR) e stoqeve të jetë më e vogël se kostoja dhe për rrjedhojë që stoqet të mbivlerësohen dhe kostoja e shitjeve të nënvlerësohet.</p>	<p>duhet të shqyrtojë çdo marrëveshje me klientin ndërkombëtar për të përcaktuar mundësinë e shitjes dhe çmimin e shitjes për stoqet. Ata gjithashtu duhet të marrin dokumentacionin mbështetës në lidhje me kostot e dorëzimit dhe transportit në mënyrë që të vendosin VNR dhe të diskutojnë me menaxhmentin nëse kërkohet një zvogëlim në vlerë.</p>
<p>Qershiza ka përfshirë në paga dhe mëditje, kosto të konsiderueshme të stafit të përfshira në përgatitjen e fabrikës për makineritë e reja dhe në testimin e makinerive të reja. SNK 16 deklaron se kostot, që i atribuohen drejtpërdrejt sjelljes së pasurisë në gjendjen e nevojshme për përdorimin e synuar, kapitalizohen si pjesë e kostos së pasurisë. Këto kosto që i atribuohen drejtpërdrejt përfshijnë kostot e përgatitjes së vendit dhe kostot e testimit. Duket se është aplikuar një trajtim kontabël i gabuar në lidhje me kostot e personelit që rezulton në nënvlerësim të pronave, objekteve dhe pajisjeve (PPE) dhe shpenzimeve të mbivlerësuara të pagave dhe mëditjeve.</p>	<p>Ekipi i auditimit duhet të diskutojë me menaxhmentin trajtimin kontabël të aplikuar dhe të kërkojë që kostot përkatëse të personelit të përfshihen në koston e PPE. Ekipi i auditimit duhet të ndër marrë një rishikim të shpenzimeve të personelit dhe të procesit të shpërndarjes së kostove të personelit për punën e ndërmarrë për të konfirmuar shumat që duhet të kapitalizohen si pjesë e kostos së makinerive. Nëse regjistrim rregullues është bërë nga menaxhmenti në kontabilitet, ai duhet të rishikohet për saktësi</p>
<p>Drejtorët zgjatën jetën e dobishme të impianteve dhe makinerive me një mesatare prej pesë vjetësh, pavarësisht nga fakti se makineritë ishin shitur me një humbje të konsiderueshme. Sipas SNK 16 jetëgjatësia e pasurive duhet të rishikohet çdo vit dhe nëse jetëgjatësia e pasurisë është rritur me të vërtetë, atëherë rënia që rezulton në amortizimin mund të jetë e arsyeshme. Megjithatë, fakti që artikujt e vjetër të makinerive u shitën me një humbje të konsiderueshme gjatë periudhës nuk e mbështet vendimin për të rritur jetëgjatësinë e dobishme. Si e tillë, duket se impiantet dhe makineritë janë të mbivlerësuara dhe shpenzimet e zhvlerësimit të nënvlerësuara.</p>	<p>Ekipi i auditimit duhet të diskutojë me drejtorët arsyetimin për çdo zgjatje të jetëgjatësisë së pasurive dhe uljen e normave të amortizimit. Jeta e dobishme e rishikuar e një mostre të pasurive duhet të krahasohet me atë se sa shpesh zëvendësohen këto pasuri dhe çdo fitim ose humbje nga nxjerrja jashtë përdorimit, pasi kjo siguron dëshmi të jetëgjatësisë së dobishme të tyre.</p>
<p>Një anëtar i ekipit financiar të Qershiza bleu me mashtrim pasuri për përdorim personal. Barazimi i pasurive fizike me regjistrin e pasurive afatgjata do të vazhdojë në fund të vitit, prandaj ekziston rreziku që pasuritë afatgjata të mbivlerësohen pasi ato mund të përfshijnë pasuri personale të blera. Rreziku i kontrollit rritet gjithashtu nëse mashtrimi ka mbetur i pazbuluar për një periudhë kohore.</p>	<p>Ekipi i auditimit duhet të diskutojë mashtrimin me menaxhmentin për të kuptuar se si është zbuluar dhe korrigjuar mashtrimi. Ata duhet të kuptojnë kontrollet e brendshme të vendosura për të parandaluar shfaqjen e mashtrimeve të tjera. Duhet të kryhen procedura shtesë, veçanërisht në lidhje me shtesat e pasurive afatgjata. Gjatë testimit të pasurive afatgjata, ata duhet të marrin një listë të të gjitha pasurive afatgjata të kapitalizuara në vit dhe të miratojnë pasuritë e reja me një urdhër blerjeje të autorizuar . Ata duhet të zgjedhin një mostër më të madhe të pasurive nga regjistri i pasurive afatgjata për të konfirmuar ekzistencën e pasurive dhe se ato përdoren në biznes.</p>
<p>Drejtorët nuk kanë llogaritur asnjë kosto sipas kontratës së re për shishet pasi asnjë shumë nuk</p>	<p>Ekipi i auditimit duhet të rishikojë kushtet e kontratës për të kuptuar shumat e pagueshme</p>

duhet të paguhet deri në fund të vitit. Ekziston rreziku që kostot e bëra deri më sot të mos njihen dhe për këtë arsye kostot dhe detyrimet janë nënvlerësuar dhe fitimi është i mbivlerësuar.	dhe kushtet e pagesës. Ata duhet të rishikojnë listën akruale të mallrave të marra jo të faturuara për të siguruar që shumat e pagueshme ndaj furnizuesit për shishet e marra janë grumbulluar pavarësisht se nuk janë faturuar.
Një furnizues i mëparshëm ka nisur një pretendim ligjor kundër Qershiza. Kërkesa nuk është zgjidhur, por avokatët e Qershiza besojnë se ka gjasë të paguajnë rreth 0.3 milion Euro. Meqenëse duket e mundshme që Qershiza do t'i duhet të paguajë furnizuesin, kërkohet një provizion për të qenë në përputhje me SNK 37 Provizionet, Detyrimet Kontingjente dhe Pasuritë Kontingjente. Ekziston rreziku që provizionet dhe shpenzimet të nënvlerësohen nëse kompania nuk ka njohur një detyrim në lidhje me këtë pretendim ligjor	Ekipi i auditimit duhet të shqyrtojë korrespondencën me avokatin e Qershiza për të kuptuar gjasat që furnizuesi të fitojë çështjen dhe shumën e pagesave që do t'u bëhen atyre.
Qershiza mori një kredi të re bankare me interes e ripagueshme për tre vjet. Ekziston rreziku që kredia të mos jetë shpërndarë saktë ndërmjet detyrimeve afatshkurta dhe afatgjata, gjë që do të shkaktonte një gabim klasifikimi dhe gabime të paraqitjes të detyrimeve. Përveç kësaj, kostot financiare janë paguar me vonesë dhe mund të mos jenë përlllogaritur saktë në fund të vitit, duke rezultuar në nënvlerësim të akrualeve dhe kostove financiare.	Ekipi i auditimit duhet të ndër marrë një rishikim të marrëveshjes së huasë për të konfirmuar detajet dhe për të rikryer llogaritjet e kompanisë për të konfirmuar se kredia është klasifikuar saktë midis detyrimeve afatshkurta dhe afatgjata. Kostot financiare duhet të rillogariten dhe të bien dakord me planin e akrualeve.
Qershiza ka marrëveshje të rrepta në lidhje me kredinë. Një shkelje e marrëveshjeve mund të rezultojë në gjoba ose do të thotë se kredia do të shlyhej menjëherë. Ekziston një rrezik në rritje që ekzistenca e marrëveshjeve të jep një nxitje për të manipuluar bilancet kryesore duke mbivlerësuar të hyrat dhe fitimin për të siguruar përmbushjen e marrëveshjeve.	Ekipi i auditimit duhet të shqyrtojë në detaje marrëveshjet e huasë për të kuptuar se me çfarë kërkohet të respektojë kompania. Ata duhet të llogarisin kushtet për të kuptuar nëse ka ndodhur ndonjë shkelje dhe të diskutojnë ndikimin e ndonjë shkeljeje me menaxhmentin. Ekipi duhet të ruajë skepticizmin e tyre profesional për të qëndruar vigjilent ndaj rrezikut mbi njohjen e të hyrave dhe gjykimeve që ndikojnë në fitim.

b) (b) Përgjegjësitë e auditorit në lidhje me parandalimin dhe zbulimin e mashtrimit dhe gabimit

- Auditori duhet të kryejë një auditim në përputhje me SNA 240 Përgjegjësitë e Auditorit në lidhje me Mashtrimin në një Auditim të Pasqyrave Financiare dhe janë përgjegjës për përfitim të një sigurie të arsyeshme që pasqyrat financiare të marra në tërësi janë pa anomali materiale, qoftë të shkaktuara nga mashtrimi ose gabim.
- Auditorit i kërkohet të identifikojë dhe vlerësojë rreziqet e anomalive materiale të pasqyrave financiare për shkak të mashtrimit.
- Auditori duhet të përftojë evidencë të mjaftueshme të përshtatshme auditimi në lidhje me rreziqet e vlerësuar të anomalive materiale për shkak të mashtrimit, nëpërmjet hartimit dhe zbatimit të përgjigjeve të duhura.
- Auditori duhet t'i përgjigjet siç duhet mashtrimit ose mashtrimit të dyshuar të identifikuar gjatë auditimit, për shembull, mashtrimin në lidhje me blerjen e pasurive për përdorim personal të identifikuar nga Qershiza.

- Kur përfitohet një siguri e arsyeshme, auditorit është përgjegjëse për ruajtjen e skepticizmit profesional gjatë gjithë auditimit, duke marrë parasysh mundësinë e anashkalimit të kontroleve nga menaxhmenti dhe duke njohur faktin se procedurat e auditimit që janë efektive në zbulimin e gabimeve mund të mos jenë efektive në zbulimin e mashtrimit.
- Për të siguruar që i gjithë ekipi i angazhimit është i vetëdijshëm për rreziqet dhe përgjegjësitë për mashtrim dhe gabim, SNA-të kërkojnë që të zhvillohet një diskutim brenda ekipit.
- Auditori duhet të raportojë çdo mashtrim aktual ose të dyshuar tek palët përkatëse.

c) Shpenzimet e zhvillimit

- Merrni një plan të kostove të kapitalizuara brenda pasurive të patrupëzuara, mblidheni atë dhe dakordoni me bilancin e mbylljes në librin kryesor, bilancin vërtetues dhe pasqyrat financiare.
- Zgjidhni një mostër të kostove të kapitalizuara dhe dakordoni me faturat, të dhënat e listës së pagave ose dokumentacionin tjetër burimor në mënyrë që të konfirmoni se shumica është e saktë dhe se kostoja ka të bëjë me projektin.
- Diskutoni me drejtorët vendimin për të kapitalizuar kostot nga 1 nëntori 2020 e tutje dhe vlerësoni nëse kjo bazohet në projektin që plotëson të gjitha kushtet për kapitalizim në SNK 38.
- Rishikoni një ndarje të natyrës së kostove të kapitalizuara për të identifikuar nëse ndonjë kosto hulumtimi është përfshirë gabimisht. Nëse po, kërkonte që menaxhmenti t'i heqë këto dhe t'i përfshijë brenda pasqyrës së të ardhurave.
- Zgjidhni një mostër të kostove të regjistruara si shpenzime hulumtimi dhe kosto zhvillimi dhe dakordoni me dokumentacionin mbështetës që konfirmon datën e shpenzimit për të siguruar që kostot janë shpërndarë në mënyrë të saktë.
- Rishikoni raportet e hulumtimit të tregut për të konfirmuar se ka një treg për procesin e ri dhe se çmimi i shitjes është mjaft i lartë për të gjeneruar një fitim.
- Rishikoni raportet e fizibilitetit më 1 nëntor 2020 dhe diskutoni me drejtorët pikëpamjen e tyre se procesi ishte teknikisht i realizueshëm në atë datë.
- Rishikoni buxhetet në lidhje me projektin e zhvillimit dhe parashikimin e parasë për të vlerësuar nëse Qershiza kishte qasje në burimet e duhura të parave të gatshme për të përfunduar projektin në datën e kapitalizimit. Dakordoni buxhetet me dokumentacionin mbështetës.
- Diskutoni me drejtorin financiar arsyetimin për jetëgjatësinë e përdorur, merrni parasysh arsyeshmërinë e tij dhe dakordoni me dokumentacionin mbështetës.
- Rillogaritni normën e amortizimit dhe konfirmoni që ajo mbulon periudhën nga maji deri në gusht 2021.
- Rishikoni shpalosjet e pasqyrave financiare për pasuritë e patrupëzuara në draft pasqyrat financiare në mënyrë që të konfirmoni se ato janë në përputhje me SNK 38.

Detyra 4

Sot është data 1 korrik 2021. Mogo ShPK është prodhues dhe shitës i një game të ushqimit dietal dhe për sportist. Firma juaj e auditimit ka audituar këtë kompani për një numër vitesh. Ju jeni në fillim të auditimit për vitin që përfudoi me 31 mars 2021 dhe pasqyrat financiare draft paraqesin fitim para tatimit në vlerë prej 23.1 milion Euro dhe pasuri totale prej 99.2 milion Euro.

Vegi – vlerësimi i stoqeve

Mogo kishte lansuar një brend të ri të ushqimit për vegetarian me emrin Vegi në dhjetor të vitit 2020 por shitjet ishin më të ulëta se ato të priturat prandaj drejtorët janë duke konsideruar të shesin këtë produkt me zbritje. Produktet Vegi janë vlerësuar duke përdorur metodën e kosto standarde në të cilën përfshihen lënda e parë, kosto e punës dhe shpenzimet e përgjithshme të prodhimit. Me datën 31 mars 2021, produktet Vegi me kosto standarde prej 2.4 milion Euro janë përfshirë në stoqet e mallrave të gatshme në pasqyrat financiare.

Llogaritë e arkëtueshme

Njëri nga konsumatorët kryesor të Mogo ShPK, kompania Eli operon me një zingjir të 23 dyqaneve të specializuara të ushqimit dietal dhe për sportist. Ka pasur raporte nga shtypi dhe portalet për disa muaj se shitjet dhe fitimet e kompanisë Eli janë duke rënë dhe në muajin mars 2021, Eli deklaroi se do të mbyllen 11 dyqane në muajin maj 2021. Me 31 mars 2021, llogaritë e arkëtueshme të Mogo nga kompania Eli ishin në vlerë prej 2.6 milion Euro dhe nuk ishte njohur ndonjë lejim për këto llogari të arkëtueshme në fund të vitit.

Kontaminimi – pretendimet ligjore

Me 25 shkurt 2021, është zbuluar se një seri prodhimi e ushqimeve të konservuara ishte kontaminuar me insekticid, që mund të ishte e dëmshme për shëndetin. Kjo seri e produkteve ishte dërguar në treg në nëntor të vitit 2020 në gjithsej 247 dyqane. Deri me 31 mars 2021, Mogo ShPK kishte pranuar pretendime ligjore në vlerë prej 1.9 milion euro nga konsumatorë të ndryshëm që kishin konsumuar këtë ushqim.

Kërkohet:

- a) Përshkruani procedurat thelbësore që duhet të kryhen nga auditori për të përfutur dëshmi të mjaftueshme dhe të përshtatshme të auditimit lidhur me çështjet e identifikuara lidhur me vlerësimin e stoqeve të produkteve Vegi. **(6 pikë)**
- b) Përshkruani procedurat thelbësore që duhet të kryhen nga auditori për të përfutur dëshmi të mjaftueshme dhe të përshtatshme të auditimit lidhur me saldon e llogarive të arkëtueshme nga kompania Eli. **(4 pikë)**
- c) Përshkruani procedurat thelbësore që duhet të kryhen nga auditori për të përfutur dëshmi të mjaftueshme dhe të përshtatshme të auditimit lidhur me pretendimet ligjore pas kontaminimit. **(5 pikë)**

Auditimi është gati në përfundim. Ekipi i auditimit është i kënaqur me faktin që pretendimet ligjore të pranuar deri me këtë datë janë paraqitur si duhet në pasqyrat financiare.

Mirëpo, avokati i Mogo ShPK ju ka këshilluar se ka mundësi që një numër domethënës i konsumatorëve do të dërgojnë pretendime në të ardhmen. Partneri i angazhimit ka konfirmuar se ky është një detyrim kontingjent që kërkon shpalosje në pasqyrat financiare. Drejtori financiar është pajtuar të shpalos disa detaje të pretendimeve të mundshme në pasqyrat financiare por ekipi i auditimit ende pritet të konfirmoj mjaftueshmërinë e këtyre shpalosjeve.

Kërkohet:

- d) Diskutoni këtë çështje dhe shpejtoni ndikimin në raportin e auditimit të Mogo ShPK nëse ka shpalosje të MJAF TUESHME dhe të PAMJAF TUESHME të detyrimit kontingjent në pasqyrat financiare. **(5 pikë)**

(Gjithsej: 20 pikë)

Zgjidhja

a)

- Merrni dhe mblidhni listën e stoqeve të produkteve Vegi dhe dakordoni me koston totale prej 2.4 milion Euro me regjistrat e stoqeve.
- Përputhni sasinë e produkteve të Vegi të paraqitura në fund të vitit me regjistrat e numërimit të stoqeve në fund të vitit.
- Kërkoni një përmbledhje të llogaritjes së koston për çdo njësi të këtij produkti dhe diskutoni me menaxhmentin se si është llogaritur kostoja standarde.
- Rillogaritni llogaritjet e koston për të konfirmuar që sasia e shumëzuar me koston standarde është 2.4 milion Euro.
- Për një mostër të artikujve të produkteve të gatshme, merrni kartat standarde të koston dhe dakordoni:
  - koston e lëndës së parë me faturat e blerjeve të fundit;
  - koston e punës me të dhënat e pagave;
  - shpenzimet e përgjithshme të alokuara me fatura dhe se ato janë të natyrës prodhuese.
- Krahasoni çmimet e shitjes me kalimin e kohës për të përcaktuar nëse çmimi është ulur për shkak të rënies së kërkesës për të përcaktuar nëse kërkohet ndonjë provizion/lejim.
- Krahasoni njësitë aktuale të shitjeve në muaj me shitjet e buxhetuara në muaj nga para dhe pas fundit të vitit për të përcaktuar se sa më të ulëta janë shitjet aktuale se sa priten dhe diskutoni me menaxhmentin.
- Zgjidhni një mostër artikujsh të përfshirë në stoqet e Vegi dhe rishikoni faturat e shitjeve pas fundvitit për të konstatuar nëse vlera neto e realizueshme (VNR) është mbi koston ose nëse kërkohet një rregullim.

(b) Të arkëtueshmet

- Rishikoni korrespondencën me Eli për të përcaktuar nëse ka pasur një diskutim në lidhje me vështirësitë e pagesës dhe nëse Eli synon të shlyejë plotësisht shumën e papaguar.
- Rishikoni moshën e borxhit të papaguar me Eli dhe diskutoni rrethanat me kontrolluesin e kredisë për të përcaktuar nëse ai ka tejkalar kushtet e rena dakord të kredisë dhe shqyrto nëse kërkohet një lejim.
- Rishikoni të ardhurat pas fundit të vitit nga Eli për të përcaktuar se sa nga borxhi u rikuperua deri në datën e përfundimit të auditimit dhe për të vlerësuar se sa nga bilanci i fundvitit mbetet i papaguar.

- Inspektoni procesverbalet e bordit për të identifikuar nëse ka ndonjë shqetësim të rëndësishëm në lidhje me pagesat nga Eli.

- Diskutoni me menaxhmentin e kompanisë pse nuk është bërë ndonjë lejim në lidhje me këtë borxh dhe vlerësoni arsyetimin.

(c) Kontaminimi – pretendimet ligjore

- Rishikoni korrespondencën e klientit për të përcaktuar detajet e pretendimeve dhe shumat që pretendohen.

- Rishikoni korrespondencën me avokatët e kompanisë ose, me lejen e klientit, kontaktoni avokatët për të përcaktuar rezultatin e mundshëm të pretendimeve të klientëve të bëra deri më sot.

- Diskutoni me avokatët gjasat dhe vlerën e pretendimeve të mundshme në të ardhmen.

- Inspektoni procesverbalet e bordit për të përcaktuar detajet e rrethanave të kontaminimit dhe për të konstatuar pikëpamjen e menaxhmentit në lidhje me gjasat që pretendimet ekzistuese të jenë të suksesshme dhe shtrirjen e pretendimeve të mundshme në të ardhmen.

- Krahasoni nivelet e kthimeve dhe pretendimeve të deritanishme me vëllimet e shitjeve të produktit për të vlerësuar nivelin e mundshëm të pretendimeve të ardhshme.

- Rishikoni pagesat pas vitit për shlyerjet e dëmeve dhe krahasoni me çdo shumë të dhënë në fund të vitit për të vlerësuar arsyeshmërinë e provizionit.

- Merrni deklaratat me shkrim nga menaxhmenti se nuk ka pasur incidente të tjera kontaminimi dhe asnjë pretendim tjetër për detyrimin e produktit për të cilin menaxhmenti është në dijeni dhe për të cilin mund të kërkohet provizion.

- Rishikoni draft-pasqyrat financiare për të përcaktuar se pretendimet ligjore janë njohur ose shpalosur në mënyrë të përshtatshme në përputhje me SNK 37 Provizionet, Detyrimet e Kontingjente dhe Pasuritë Kontingjente.

(d) Çështja dhe ndikimi në raportin e auditorit

Sipas SNK 37, mundësia e pretendimeve shpesh duhet të shpjegohet si një detyrim kontingjent pasi është e mundur, por jo e mundshme dhe e matshme. Meqenëse pretendimet mund të jenë materiale, kjo çështje përfaqëson një çështje që është thelbësore për të kuptuarit e pasqyrave financiare nga përdoruesit. Ndikimi në raportin e auditorit varet nëse kjo çështje konsiderohet të jetë shpalosur në mënyrë të mjaftueshme në pasqyrat financiare.

Shpalosja e mjaftueshme

Nëse kompania shpalos në mënyrë të mjaftueshme çështjen, atëherë duhet të jepet një opinion i pamodifikuar auditimi, por raporti i auditorit duhet të përfshijë një paragraf të theksimit të çështjes. Kjo do të tërhiqte vëmendjen ndaj informacionit të shpalosur në pasqyrat financiare duke i referuar përdoruesit në shënimin në pasqyrat financiare që shpalos pretendimet e mundshme, duke theksuar se opinionin e auditimit është i pamodifikuar.

Shpalosja e pamjaftueshme

Nëse nuk ka shpalosje në pasqyrat financiare ose shpalosja konsiderohet të jetë e pamjaftueshme, atëherë kjo tregon se pasqyrat financiare përmbajnë anomali materiale. Meqenëse kjo mungesë e shpalosjes së mjaftueshme ka gjasë të jetë materiale, por jo e përhapur, atëherë do të jepet një opinion i kualifikuar. Një bazë për paragrafin e opinionit të kualifikuar do t'i shtohet raportit të auditorit që diskuton çështjen dhe paragrafi i opinionit do të modifikohet për të deklaruar se "përveç" dështimit për

të shpalosur në mënyrë të mjaftushme çështjen, pasqyrat financiare japin një pamje të vërtetë dhe të drejtë.